

FÖR MER INFORMATION KONTAKTA:

Lars Romanus, AFFÄRSOMRÅDESCHEF/SKOLCHEF

Åsa Wiberg, VICE AFFÄRSOMRÅDESCHEF

Helena Lundvik, VICE AFFÄRSOMRÅDESCHEF

E-POST: grundskolan.utv@ uppsala.se

TELEFON: 018-727 68 00

Det här materialet är resultatet av en serie träffar där personalen på fritidshemmen i Uppsala har diskuterat verksamhetens profil och utformning, i arbetet har vi utgått från de nationella målen.

Utifrån de prioriterade målen för fritidshemmen inom Vård och bildning i Uppsala kommun ska varje fritidshem formulera en utvärderingsbar handlingsplan för verksamheten.

Om fritidshemmet

FRITIDSHEMMET ERBJUDER omsorg för barn i förskoleklass till och med årskurs 6. Fritidshemmet har ett särskilt ansvar för barn som är i behov av olika former av stöd. Av den anledningen har de barnen rätt till plats i fritidshem med förtur.

ALLA BARN ska få möjlighet till varierade aktiviteter och stöd för sin utveckling.

ALL SAMVARO individer emellan innehåller en pedagogisk process i den meningen att

vi påverkar varandra genom det vi gör och säger. Verksamheten utformas utifrån läroplanen, de allmänna råden och barnens intressen och behov.

AMBITIONEN ÄR att utifrån olika förutsättningar, erbjuda en verksamhet som ger barnen trygghet och omsorg samtidigt som den är rolig, intresseväckande och lärorik.

Fritidshem, hem och skola

FRITIDSHEMMET KOMPLETTERAR skolan på två sätt. Tidsmässigt genom att det tar emot barnen under den del av dagen då de inte är i skolan samt under loven. Innehållsmässigt genom att ge barnen andra erfarenheter och kunskaper än de får i skolan.

DET ÄR VIKTIGT att fritidshemmet har ett nära och förtroendefullt samarbete med barnens vårdnadshavare.

Pedagogisk grundsyn – *lärande i vardagen*

PERSONALEN på fritidshemmen arbetar med en bred definition av begreppet kunskap. Sociala förmågor, praktiska kunskaper och faktakunskaper är lika viktiga för barnens utveckling. Det är viktigt att barnen får en handlingsberedskap för att kunna ompröva gammal kunskap och ta till sig ny.

DAGENS BARN lär sig i många olika sammanhang. Ingen annan generation har haft tillgång till ett så stort informationsflöde. Fritidshemmen har en uppgift i arbetet med att hjälpa barnen att sortera olika former av information.

FRITIDSHEMMET har en stor roll i barnens lärande, eftersom de lär i alla sammanhang under hela dagen. Personalens uppgift är att förena omsorg och lärande. Fritidshemmet ska stödja barnens sociala utveckling och självständighet. Barnen ska lära sig att respektera olikheter och olika åsikter samt förstå att man måste kompromissa ibland.

EN GRUNDLÄGGANDE UPPGIFT för fritidshemmet är att se till så att barnen får kunskaper och färdigheter med sig som de behöver i utvecklingen mot vuxenlivet.

Lek och lärande

NY KUNSKAP har inneburit att leken tillmäts en större betydelse för barns lärande än tidigare. I läroplanen för grundskolan finns leken med som en form för lärande.

FÖR BARN är leken den centrala formen för lärande och har alltid spelat en viktig roll i den svenska barnomsorgen. I leken tränar barnen sina olika förmågor och utvecklar sitt samspel med andra barn i olika åldrar. På fritidshemmen används leken på ett medvetet sätt för att stimulera barnens utveckling till kreativa, handlingskraftiga och socialt kompe-

tenta vuxna. Det är framför allt genom olika former av lekar som barnen utvecklar sin sociala identitet och sin förmåga till samspel med andra individer. Leken innehåller också rika möjligheter till utveckling av barnens känslomässiga, motoriska och intellektuella utveckling.

OLIKA FORMER av skapande verksamhet bidrar också till goda förutsättningar för barnet då det gäller att grundlägga och

utveckla en kreativ förmåga. I fritidshemmen strävar vi efter att erbjuda verksamhet som stimulerar barnens alla sinnen och som ger varje barn möjligheter att utveckla sina speciella intressen utifrån de resurser som finns.

KRAVEN på förmågan att kunna hantera teoretiska och abstrakta resonemang har ökat. Den abstrakta förmågan stimuleras bland annat genom låtsaslekar och

fantasilekar för de yngre barnen och genom mer avancerade rollspel för de äldre barnen. En väl utvecklad förmåga till abstrakt tänkande är en förutsättning för att man ska klara de krav som ställs inom utbildning och arbete.

Stöd för barnens sociala utveckling

FRITIDSCHEMMENS MÅL för arbetet med att stödja barnens sociala utveckling utgår ifrån läroplanens resonemang om alla människors lika värde, individens frihet och integritet, solidaritet, jämställdhet mellan könen och människolivets okränkbarhet.

FÖRMÅGAN att fungera i olika sociala sammanhang är viktig i dagens samhälle. På fritidshemmen lägger vi stor vikt vid att stödja barnens sociala utveckling.

BARN utvecklar, i stor utsträckning, sin sociala förmåga i samspel med barn och vuxna i sin omgivning. På fritidshemmen är det självklart att alla vuxna omfattar och företräder den värdegrund som läro-

planen och de allmänna råden föreskriver.

PÅ FRITIDSCHEMMEN strävar vi efter att ha tydliga och utvärderingsbara mål för arbetet med barnens sociala utveckling.

Hälsa och livsstil

UNDER DE SENASTE ÅREN har frågor som berör barns psykiska och fysiska hälsa uppmärksammats i allt större utsträckning. Vi vet att en god social samvaro och en bra fritid är viktiga faktorer då det gäller att förebygga psykisk ohälsa hos barn. Vi ser därför hela fritidshemsverksamheten som en viktig förebyggande insats.

I FRITIDSCHEMMEN arbetar vi med att förebygga fysisk ohälsa hos barnen genom att ha mycket rörelseaktiviteter som idrott, lekar och spel. Samtidigt är det viktigt att barn får möjlighet till avkoppling och lugn och ro.

VI SAMTALAR om livsstil och värdegrundsfrågor i ett naturligt sammanhang och utgår från vardagssituationer och från barnens frågor och intressen.

Fritidshemspersonalen – *rollen i skolans arbetslag*

LÄROPLANEN och de allmänna råden förskriver att fritidshemmet ska komplettera skolan.

FRITIDSHEMSPERSONALEN ska ingå i skolans arbetslag. Ett av målen med integrationen av skola och fritidshem är att fritidshemspersonalen ska tillföra skolan en alternativ pedagogisk tradition.

VI STRÄVAR efter att bibehålla vår inriktning mot ”lärande i vardagen” och att stödja barnens sociala utveckling både när vi arbetar i fritidshemmet och i skolans arbetslag.

Fritidshemmens prioriterade mål

SEX ARBETSOMRÅDEN har diskuterats och prioriterats med utgångspunkt från läroplanen och Skolverkets allmänna råd. För de sex arbetsområdena har vi formulerat definitioner som ska ligga till grund för arbetet med målkriterier på varje fritidshem och användas för att utvärdera arbetet med barngruppen.

Självkännedom

Med självkännedom menar vi att barnen är medvetna om sina känslor och egenskaper för att se olika möjligheter och få tilltro till sin förmåga till att kunna hantera och agera i olika situationer.

Trygghet

Med trygghet menar vi att barnen känner tillhörighet och tillit till barn och vuxna på fritidshemmet.

Ansvarstagande

Med ansvarstagande menar vi att barnen kan ta eget och kollektivt ansvar för människor och miljö i sin närhet.

Respekt

Med respekt menar vi att barnen lär sig förstå och acceptera andra människors behov och känslor.

Delaktighet

Med delaktighet menar vi att barnen kan påverka sina egna aktiviteter och att deras synpunkter respekteras och tas tillvara.

Framtidstro

Med framtidstro menar vi att barnen kan se möjligheter snarare än hinder.

Mål för fritidshemmen – i läroplanen och Skolverkets allmänna råd

FRITIDSHEMMET styrs av skollagen. Där står det att barngruppen ska ha en lämplig sammansättning och storlek, att lokalerna ska vara ändamålsenliga, det vill säga passa för barngruppen och fritidshemmets specifika verksamhet, och att verksamheten ska utgå från varje barns behov. Personalen ska ha sådan utbildning och erfarenhet att barnen får sina behov av omsorg och god pedagogisk verksamhet tillgodosedda.

SEDAN 1998 finns det två olika statliga måldokument för fritidshemmen. Lpo 94, som är en gemensam läroplan för grundskolan, fritidshemmen och förskoleklassen, samt Skolverkets allmänna råd om kvalitet i fritidshem.

I DE ÖVERGRIPANDE MÅL som Skolverket formulerar i de allmänna råden, anges att fritidshemmet bör stimulera barns allsidiga utveckling genom att ta tillvara barnens nyfikenhet, kreativitet och lust att lära. Där understryks även vikten av att fritidshemmet bidrar till att barnen i samspel med kamrater och vuxna utvecklar sin sociala kompetens.

SKOLVERKET framhåller att lek och skapande verksamhet i olika former bör ges stort utrymme i fritidshemmet. I arbete med teman kan barnen ges möjlighet att pröva och utveckla sina kunskaper i meningsfulla sammanhang.

FRITIDSHEMMET bör bidra till att barnen lär känna sin närmiljö och dess olika möjligheter och väcka intresse för, och skapa kontakt med, föreningsliv och fritidsaktiviteter som barnen kan delta i när de slutar i fritidshemmet.